

اگر توافق هسته ای با ایران زلزله ای بود که چشم انداز راهبردی خاورمیانه را تغییر داد، ورود غافلگیرکننده هیات بلندپایه حماس به عربستان سعودی از چشمگیرترین پس لرزه های آن بود.

نیویورک تایمز: استراتژی جدید عربستان علیه ایران: جمع آوری متحد تا جای ممکن

به گزارش اسپادانا، سفر هیات حماس جدیدترین نشانه عقب گرد در سیاست عربستان در قبال جنبش اخوان المسلمین در منطقه است.

عربستان مدت ها به اخوان المسلمین بی اعتماد بود. ریاض به طور سنتی اسلام گراها را تهدیدی سیاسی و رقیبی در حوزه مسایل اسلامی در منطقه قلمداد می کرد، بدگمانی که در پی قیام های بهار عربی سال 2011 در تونس و مصر و تهدید اخوان المسلمین به فتح پایتخت های عربی تشدید شد.

بنابراین سعودی ها از برکناری محمد مرسی، رئیس جمهور مصر و از رهبران اخوان المسلمین، در سال 2013 استقبال کردند؛ رویدادی که نخستین مانع پیش روی اخوان در منطقه بود. بدترین زمان در روابط ریاض با اخوان المسلمین سال گذشته و وقتی رقم خورد که ریاض اخوان را گروهی تروریستی اعلام کرد. حماس تنها حزبی از اخوان است که آشکارا مسلح است و از توسل به زور به ویژه علیه اسرائیل حمایت می کند.

هرچند عادل الجبیر، وزیر امور خارجه عربستان تاکید کرد دیدار هیات حماس صرفاً با اهداف مذهبی و نه سیاسی برگزار شده و «موضع پادشاهی [سعودی] در قبال حماس تغییر نکرده است»، زیارت مکه معمولاً دیدارهای مفصل با رهبری عربستان از پادشاه تا ولیعهد و وزیر دفاع را شامل نمی شود.

هیات حماس را نمایندگان این جنبش در مصر و ترکیه همراهی می کردند و معنایش این است که همه جناح های اصلی در سفر به ریاض حضور داشته اند و صرفاً یک بازی قدرت با هدایت جناحی خاص نبوده است. علاوه بر این در جریان این دیدار سعودی ها به نشانه احترام هشت عضو حماس را که به سبب فعالیت های سیاسی غیرقانونی در عربستان زندانی بودند، آزاد کردند.

دیگر نشانه تغییر سیاست ریاض در قبال اخوان المسلمین وقتی پدیدار شد که ماه گذشته نیروهای مورد حمایت عربستان در یمن نایف البکری، عضو حزب الاصلاح را که به اخوان متمایل است، به سمت فرماندار عدن منصوب کردند که به تازگی از تصرف حوثی ها خارج شده بود.

سه شخصیت مهم اخوان المسلمین-خارشد الغنوشی از حزب النهضه تونس، عبدالمجید الزندانی از حزب الاصلاح و همام سعید از اخوان المسلمین اردن، همگی در هفته های اخیر از عربستان دیدن کرده اند. حتی شایعه ای مطرح بود که اخوان المسلمین بی سرو صدا از فهرست گروههای تروریستی عربستان سعودی خارج شده است.

مجموعه ای از شرایط می تواند عامل تغییر دیدگاه سعودی ها در مورد اخوان المسلمین باشد. ملک سلمان بیش از سلف خود با محافظه کاران مذهبی همدلی می کند. اخوان المسلمین تضعیف شده، اکنون در مقایسه با داعش تهدید ضعیف تری محسوب می شود. از همه مهم تر در پی توافق هسته ای، رویکرد جدید سعودی ها بر پایه رویارویی منطقه ای با تهران شکل گرفته است.

توافق هسته ای با ایران، عربستان را به این فکر انداخته است که کاهش نفوذ منطقه ای ایران را در اولویت خود قرار دهد. استراتژی ریاض این است که تا آنجاکه می تواند متحد جمع آوری کند. این راهبرد شاید تاثیرگذار باشد اما موجب تفرقه تفرقه ای بیشتر در خاورمیانه می شود.
